UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Statuta Walrami.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Visual Library

Conſenſum noſtrum prehabita matura
deliberatione adhibuim⁹ ꝓ nobis ⁊ ec/
cleſia nr̄a p̄dicta. Idcirco ſigillnm nr̄m
in ſignū preſtiti cōſenſus et auc̄tis a no
bis ⁊ a toto cōcilio p̄ntib⁹ duxim⁹ appo
nendū. Actū et datū die et loco de qb⁹
in inſtrumēto fit mētio. Et nos Gotfri
dus dei gr̄a Myndeñ eccleſie eps ꝙ oi/
bus cōtētis et expreſſis in inſtrumento
p̄nti. cui nr̄a p̄ns lr̄a trāſfigit̄ p̄ntes in
cōcilio ꝓuiciali interfuimus eiſq; tāq;
vtilib⁹ et neceſſarijs eccleſijs eccleſiaſti
ciſq; ꝑſonis et eaꝝ reb⁹ ↄſenſuz nr̄m p̄/
habita matura deliberatiōe adhibuim⁹
ꝓ nob et eccleſia nr̄a p̄dicta. Idcirco ſi
gillū nr̄m in ſignū p̄ſtiti cōſenſus et au
ctoritatis a nobis et a toto cōſilio p̄nti/
bus duxim⁹ apponēdū. Actū et datum
die et loco de qb⁹ in ipō inſtrumento fit
mētio. āno dn̄i. M.ccc.xxij. ¶ Uniuerſ
p̄ntia viſuris et audituris. Adolphus
dei gr̄a Leodieñ eps Salutē et cogno/
ſcere veritatē. Noueritis ꝙ qr venera/
bilis in chriſto pr̄ et dn̄s hermān⁹ hen/
neñ eps vices nr̄as gerēs in pōtificali
bus. et Lenoldus de northoff canonic⁹
leodieñ. ꝓcuratores nr̄i ipi cōcilio ꝓui
ciali reuerēdi in chr̄o p̄ris et dn̄i Hen/
rici dei gratia ſancte Colonienſ eccleſie
archiepi Colonie celebrato de q̄ in iſtru
mento publico cui p̄ns nr̄a trāſfigitur
lr̄a fit mētio noīe nr̄o. et eccleſie nr̄e in
terfuerūt ac oīb⁹ et ſingulis cōtentis et
expreſſis in eodē inſtrumēto et p̄ſertim
ꝓrogatiōi ſtatutoꝝ ſynodaliū bone me
morie dn̄i Engilberti ſcē Coloñ. eccleſie
p̄dicte archiepi ad totā ꝓuinciā Coloñ.
aliiſq; in dicto inſtrumēto cōtētis tāq;
vtilib⁹ et nccārijs eccleſijs eccliaſticiſq;
ꝑſonis et eaꝝ reb⁹. Pro nob et nr̄a ec/
cleſia noīe ꝓcuratorio ↄſenſerūt. Ideo
nos q̄ ꝑ ipos in h̄ negocio acta ſūt rati
ficātes et approbātes ſigillū nr̄m in ſi/
gnū ↄſenſus et auc̄tatꝭ a nobis ſilr̄ ⁊ ap
ꝓbatiōis p̄ntibus duximus apponēdū
Datū āno dn̄i. M.CCC.xxij. In cra/
ſtino beati Martini epi.

Incipiūt capitula

ſtatutoꝝ editoꝝ a reuerendo patre dn̄o
Walramo ſācte Coloñ. eccl'ie archiepo

Rimoꝙ nulli clerici ad ſacros or
dines ſub titulo p̄rimonij ꝑ exami
natores admittant̄ niſi ſub diſtinctione
inferius annotata.
Itē ꝙ examiatores inſpiciāt p̄ntatos
videāt vtrū ſufficientis ſint etatis
Itē declaratio ſtatuti quōdā dn̄i henri
ci archiepi. ne clerici ſeculares vel reli/
gioſi exerceāt officiū tabernariorum
Itē declaratio ſtatuti eiuſdē dn̄i hērici
⁊ adiectio pēaꝝ ↄ̄ clericos nō portātes
coronas ſ; vtētes veſtib⁹ ⁊ barb ſtatui
clēicali n̄ ↄgruētib⁹ ⁊ haſtiludia exerceñ
Itē innouatio ſtatuti quōdā dn̄i Cōra
di archiepi de mō et forma tenēdis ⁊ ex
ercēdis ꝓ officio diuo et ꝙ miſſaꝝ ſolē
nia agātur cū debito ordine p̄ſbyteri di
coni et ſubdiaconi cū adiectione pēaꝝ
ↄ̄ hoc nō obſeruātes.
Itē ꝙ officialis Coloñ. nō h; p̄tātē ab
ſoluēdi clericos excōicatiōis ſn̄iaz in/
currētes ꝓpt̄ haſtiludia aut indecētiaz
veſtiū ſeu tōſure niſi recepta p̄us ab eis
cautiōe iuratoria de parēdo mādati. ec
cleſie.
Itē declaratio ſup mō ꝓbādi et oſten/
di de iniurijs illatis ꝑſonis eccleſiaſtic.
eccleſijs et monaſterijs ↄ̄ ſuos iniuria/
tores ꝓcedere volētib⁹ ſm ſtatuta pro
uincialia. eccleſie Colonienſ
Itē ↄ̄ iniquos malefactores appēdētes
tedas ante dom⁹ ſeu curtes hoīz aliiſq;
vijs et modis eis cōminātes ipoſq; per
hoc grauiter exactionātes.
Itē ne clerici inordinati ſe īmiſceāt tra
ctatib⁹ capitularib⁹ niſi inuitati ꝑ ſuos
decanū et capitulū et ne aliqs in ſacris
nō exn̄tez incitet intereſſēdi tractatib⁹
hmōi pro ſua volūtate cōſequēda.

Incipiunt ſtatuta predicta.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Walramus dei gratia ſancte Co/
loñ. eccleſie archieps. ſacri īpe/
rij ꝑ Italiā archicācellari⁹. Ad
ꝑpetuā rei mēoriā. Quia pleriqꝫ ad ſa/
croꝝ ordinū faſtigia nō vt cōuenit aſpi/
rātes. dū eis bñficij cōpetētis titulū ꝑ/
tendendi. eo ꝙ bñficiū nō habeāt facul
tas nō ſuppetat ſub fraudis cuiuſdā cō/
mēto falſo allegāt. ſufficiēs pꝛimonium
ſe hīc et cū ab eis ſuꝑ h̄ ꝓbatio exigiť
ꝑſonas forte vel lr̄as ignotas aut ſuſpe
ctas ꝙ ſufficiēs obtineāt pꝛimoniū pro
ducē nō vereñť et ad ipos ſacros ordi/
nes. imo in preſbyteros ſic ꝓmoti. cū re
uera nihil vel paꝝ in bonis habeāt ī cle
ri et ſacerdotalis dignitatis obpꝛobriū
mēdicaťe. ꝛ ob mēdicitatis anguſtiā lu/
cra ſectari illicita ac turpia cōpellūtur.

Qd nulli clerici ad ſacros ordines ſub ti
tulo pꝛimonij ꝑ examiatores admittāť
niſi ſub diſtinctione inferius ānotata.

Tatuim⁹ igiť de cetēo ne qſqꝫ
ad titulū pꝛimonij ad aliquē ſa/
croꝝ ordinū ꝑ examinatores ad
hoc deputatos aut deputādos aliqđť
admittať niſi nr̄as ſuꝑ hoc lr̄as habeat
et oſtēdat. qs ſi oſtēderit ſuper eo tñ ꝙ
ſufficiēs pꝛimoniū obtineat. niſi ad mi/
n⁹ lr̄as alicui⁹ ꝑlati aut chꝛiānitatis de
cani ſeu curati aut canonici. et duorum
ꝑbyteroꝝ idoneoꝝ lr̄as habeat ſigillis
notis ſignatas ꝛ nihilomin⁹ ꝑ duos te/
ſtēs idoneos iuratos et ꝑ ꝓpriū iuramē
tū corā nr̄is examiatorib⁹ hoc doceat ꝛ
oſtēdat. volum⁹ etiā ꝙ ſic ad titulū pꝛi/
monij his habitis ꝛ receptis ꝓbatiōib⁹
ꝓmouēd⁹ ſuo ſe obliget ꝓſtito iuramē/
to ꝙ h̄ pꝛimoniū qđ ſic obtinē ſe ꝓbauit
nequaqꝫ alienet in toto vel in ꝑte qͦuſqꝫ
ſit eccleſiaſticū bñficiū cōpetēs pacifice
aſſecut⁹. Mādamus etiā examiatori ſeu
examiatorib⁹ ad hoc deputatis ſeu de/
putādis pñtib⁹ ꝛ futuris ſub pēa ſuſpē
ſionis ab officio quā monitiōe ſex dierū
ꝑmiſſa in quēlibꝫ eoꝝ ferimus
ne omiſſis predictis probatiōibus ꝛ iu/
ramētis. aut aliq̄ eoꝝ aliquē ſub titulo
pꝛimonij ad aliquē ſacrū ordinē audeāt
admittere ſeu ꝓſumāt. Cōpetēs āt pꝛi/
moniū eſtimam⁹ de quo viginti et q̄ttu/
or ſolidi groſſoꝝ turoneñ regaliū expē
di cōmode potuerint annuatim.

Qd examinatores inſpiciāt pñtatos et
videant vtrū ſufficientis ſint etatis

Icet preſentati ſub titulo eccle
ſiarū ſeu monaſterioꝝ citra lr̄a/
ture et etatis examīationē ad
ſacros ordines in nr̄a dioceſi recipi cō/
ſueuerūt et admitti. Quia tñ ſicut expti
ſum⁹ nōnulli ſub titulo eccleſiaꝝ et mo/
naſterioꝝ ſeculariū et religioſoꝝ ad ſa/
croꝝ ſuſceptionē ordinū aliquotiēs pñ
tanť. qui ex ipo ſolo aſpectu pro eo ſuſ/
cipiēdo ordine. ad quē ſuſcipiēdū pñta/
ti ſunt etatis pati defectū apparēt euidē
ter. Statuim⁹ vt examiatores pro tpe
exiſtentes corā quib⁹ ſe ordinādi pñta/
re dñt q̄ntūcūqꝫ ſub titulo eccleſiarū ā
monaſterioꝝ ſeculariū aut religioſorum
fuerint pñtati ſic preſentatos diligēter
inſpiciāt. et ſi quis ex eis quo ad ſuſcipi
endum ordinē ad quē pñtatur pati defe
ctum etatis. cuius ipm eſſe debere ſtatu
ta declarāt canonica ex ipo ſolo appa
ru
erit ſeu videať euidēter aſpectu ad ſuſ/
ceptionē talis ordinis nullaten⁹ amit/
tatur. donec ad debitā ꝑueniat etatem.
Vel niſi docuerit canonice ꝙ quāqꝫ mi
noris appareat. ſufficiētis tñ quo ad hūc
ſuſcipiēdū ordinē ad quē pñtatus fue/
rat ſit etatis. Vicario etiam nr̄o in pō/
tificalibus pro tempore exiſtēti ne ſub
titulo eccleſiarum monaſteriorum vel
ſecularium ſeu religioſorum quenqꝫ de
quo aliquo modo. quo ad etatis ſuffici/
entiam pro eo adipiſcendo ordine quē
deſiderat poterit veriſimiliter heſitari
ſine examinatoris examine et admiſſio/
ne ad hūc ordinē admittere preſumat
nr̄aꝫ interdicimus ꝑtātem.

Declaratio ſtatuti quõdã dñi Hẽrici
archiepi. ne clerici ſeculares vel religi/
oſi exerceãt officiuz tabernarioꝝ.

Um bone memorie Henricus
ꝑdeceſſoꝛ nr̄ ſtatuendo ꝓhibue/
rit ne clerici ſeculares et religi/
oſi officiũ tabernarioꝝ exerceãt. nolens
tñ ꝑ hoc ſtatutũ queq̃ a venditiõe vi/
noꝝ ſi q̃ ei a beneficijs ſeu aliũde ꝑter
cauſas deriuata fuerint dũmõ hoc ſine
dolo nec in fraudẽ ſui ꝑdicti ſtatuti face
rent modis cõſuetis et decentib' ꝓhi/
bere. A nõnullis indubiũ reuocaṫ qui
modi ſunt conſueti et decẽtes. et circa
vẽditiones vinoꝝ hmõi clericis obſer
uãdi ſtatuto pñti duxim' declarãdũ mo
dos vẽditionis cõſuetos et decẽtes fo
re. q ſcꝫ he vinoꝝ vẽditiones ſine cau/
ponũ vociferatiõe ⁊ clamoꝛe et q̃ntũ in
venditionibus ẽ ſine fraude abſq̧ remã
ſione et demoꝛatione hoĩm bibentiũ ea
vina infra vel ante domũ. ac infra emu
nitatẽ in q̃bus vina venduntur fiãt. et
potare hec vina volẽtib' ne eis ibidez
remanendi et demoꝛãdi occaſio prebea/
tur potti ſiue amphoꝛe ſicut in tabernis
publicis laicalibus fieri cõſueuit nõ cõ
modenṫ nec aliqualiter miniſtrenṫ ſunt
ſm tenoꝛẽ ꝑfati ſtatuti de cetero a cleri
cis exercende. Eos clericos qui ſecus
vinoꝝ vẽditiones fecerint in penas v/
tute ꝑfati ſtatuti in ĩpos ꝓmulgatas in
cidere decernẽtes.

Declaratio ſtatuti eiuſdẽ dñi Hẽrici
et adiectio penaꝝ cõtra clericos nõ poꝛ
tantes coronas ſed vtentes veſtibus ⁊
barbis ſtatui clericali nõ cõgruentibus
et haſtiludia exercentibus.

Elicis recoꝛdationis Henricus
predeceſſoꝛ nr̄ de ſuoꝝ capituli
et prelatoꝝ conſilio in clericos
quoſlibꝫ beneficiatos nõ poꝛtãtes aſſi/
due coronas in capite que ſm ſui oꝛdis
et ſtatus decẽtiã detecte appareãt inter/
dicti ab ĩgreſſu eccleſie ſniaꝫ quã extũc
monitione quĩdecim dierũ ꝑmiſſa ipos
incurrere voluit ꝓmulgauit Siĺr in cle
ricos veſtes ſcacatas oĩno virides aut
oĩno glaucas. aut oĩno rubeas. aut a la/
terib' vel añ pect' notabiliter fiſſas aut
nodatas publice deſuꝑ ſine cã rõnabili
poꝛtãtes. vni' mẽſis monitione ꝑmiſſa
ne hmõi veſtib' vterenṫ de cetero de/
creuit ſtatuẽdo penas cõſtitutiõis cle/
mentine q̃ incipit. Qm̃ qui abiectis. ⁊c.
extẽdendas volẽs et ſtatuens vt cleri/
ci talib' veſtib' poſt hũc menſem vten
tes publice. penas hmõi q̃ quo ad bene
ficiatos ẽ ſuſpẽſionis ſnĩa ꝑ ſex mẽſes
a ꝑceptione fructuũ beneficioꝛũ q̃ obti/
nent incidãt ipo facto. Nõnulli tñ cle/
rici bñficiati effectũ haꝝ penaꝝ et cleri/
calis militie, ĩmo etiaꝫ aliq̃ ex eis q̃ ſa/
croꝛũ oꝛdinũ ſunt charactere inſigniti.
minime attẽdentes quo ad vſum ⁊ vti
litatẽ ꝑuatã ſtipẽdioꝝ beneficialiũ cle/
ricalis militie ſtipendiarij eſſe volũtad
obſequia q̃ hoꝝ receptio ſtipẽdioꝛũ exi/
git ſe nequaq̃ obnoxios reputãtes aſ/
ſcribunt dedecoꝛi vile eſtimãt et autu/
mãt inhoneſtũ in hmõi characteris cle/
ricalis militie et ſacroꝛũ oꝛdinuꝫ quos
ſibi aſſumpſerũt ſignis et inſignijs in tõ
ſura ſcꝫ et habitu eos decẽtib' cõuerſa
ri, et incedere et in publico comparere.
Hãc itaq̧ tõſurã abhoꝛrẽtes et habitũ
in capilloꝛuꝫ lõgitudine in capitibus ⁊
in barbis abſq̧ coronis minime tõſurati.
et in veſtib' ꝓhibitis et oĩno indece/
tibus. et qd' deteri' ẽ in choꝛo et in capi
tulo ĩmo ſeruiẽdo in oꝛdĩe barbati ⁊ ſi/
ne corona clericali decẽti ſtatũ et oꝛdi
nẽ indecẽtes laicis adeo ſe ꝯformãt vt
inter ĩpos et laicos etiã exceſſiue deli/
catos et mũdanos. delect' modic' ĩmo
null' quo ad tõſurã et habitũ valeat ꝑ/
pendi. Quidã etiã ex eis haſtiludijs et
q̃b' homicidia et mẽbroꝝ mutilationes
probabiliter ſeq̃ pñt cum militibus et

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

armigeris laicis in locis etiā vbi bene
ficia obtinēt eccleſiaſtica temere ſe immiſ/
cent ipa haſtiludia corpaliter exercēdo
Quib⁹ nos cōpetentē cupiētes adhibē
medelā in clericos quoſcūq; cuiuſcunq;
dignitatis ꝯditiōis aut ſtat⁹ exiſtāt bar
bā vltra cōſuetū clericis modū nutriē/
tes penā interdicti ab ingreſſu eccleſie.
Itē inexercentes haſtiludia in locis in
qb⁹ beneficia eccleſiaſtica obtinēt et tu/
nicas qb⁹ manice coloris alteri⁹ q̄ ſint
tunice ſunt aſſute portātes penā ſuſpen
ſionis ꝑ ſex mēſes a ꝑceptiōe beneficio
rum q̄ obtinēt ſm̄ predictoꝝ cōtinētiā
ſtatutoꝝ duxim⁹ extēdendas. Statuen
tes vt qui deinceps in has interdicti
vel ſuſpēn. penas ex dictis cauſis inci/
derit et durātib⁹ his interdicto et ſuſpē
ſione. et anq̄ abſolutiōis lr̄as ab hmōi
ſentētijs a nobis ſeu nr̄o officiali meru
erit obtinere et eas caplo ſuo oſtēderit
maxīe his q̄ in choro et caplo aut in ſer/
uiendo in officio ſine coronis decenti/
bus ſtatū et ordinē et cū barbis vltra
quidenā nō abraſis ſeu in veſtib⁹ ꝓhi/
bitis cōparuerit quicq̄ de ſuis bn̄ficijs
etiā ſibi ab alio q̄cūq; oblatū recipe nec
quicq̄ ex diſtributoīb⁹ ꝓ ꝑbēdaꝝ fru/
ctuū ꝓuētuū et obuētionū diſtributiōi
b⁹ faciendis a caplo deputatis eis q̄cq̄
de ſuis ꝑbēdis ſiue ingroſſo ſiue in q̄ti/
dianis diſtributionib⁹ miſtrare ꝑſumāt
alioqn tā recipiēs q̄ miniſtrās ſcient eo
ipo ſe nouerit excōicationis ſnīa quā ex
nūc ferim⁹ innodatū. Et ſi durātib⁹ hu
iuſmodi interdicti ſeu ſuſpēſiōis ſenten
tijs et anq̄ ſic interdicti et ſuſpenſi vt
dictū ē ſe doceāt abſolutos ipi q̄cq̄ de
ſuis ꝑbēdis receperit et caplm eccleſie
in q̄ ipi intdicti et ſuſpenſi hmōi negli/
gētias cōmiſerūt ratū habuerint hāc re
ceptionē expſſe ſeu tacite diſſimulaē ne
hoc nr̄ʒ ſtatutū effectū habeat cupiētes
a tractatib⁹ caplarib⁹ eo ipo volum⁹ eē
ſuſpenſum tādiu donec ipos intdictos
et ſuſpēſos ipi caplʒ induxerīt integre
ꝛ ſine diminutiōe aliq̄ reſtituere ſic ꝑcē
pta collētes auctē ſtatuti pn̄tis ipis q̄c
q̄ de ꝑfatis fructib⁹ redditib⁹ ꝓuētibus
et obuētionib⁹ ab ipo caplo ſeu a q̄cūq;
alio remittēdi dādi ſeu reſtituēdi inter
dictis talibus et ſuſpenſis.

Innouatio ſtatuti quōdā dn̄i Conradi
archiepi de modo et forma tenendis et
exercēdis ꝓ officio diuino et q̄ miſſarū
ſolēnia agātur cū debito ordine ꝑſbytē
ri diaconi et ſubdiaconi cū adiectiōe pē
naꝝ ꝑ hoc nō obſeruātes.

Vanq; olim bone mēorie ꝑdē/
ceſſor nr̄ Conrad⁹ de cōſilio ca/
pli et poꝝ ſuoꝝ ſtatuēdo ꝑcepē
rit vt diuinū officiū in choro cuiuſcūq;
eccleſie collegiate nūq; abſq; ordīe mi/
niſtroꝝ ſacerdotij miſtrare debentiū ſcʒ
ſubdiaconi et diaconi decātaret in ecclē
ſia nr̄a et nōnullis alijs eccleſijs colle/
giatis qḋ cū cordis amaritudīe referi/
m⁹ ad hoc his tpib⁹ ē deuētū q̄ frequē/
ter ꝓpt miniſtrātiū ſeu alteri⁹ eoꝝ defe/
ctū eo q̄ illi canonici qb⁹ ex more ꝓ mi
niſtrādo in officio ad altaē in ſuo ordīe
hebdomada deſignat. Hoc miniſtrandi
officiū negligūt neq; curāt miſſaꝝ ſolen
nia omittunt. ex q̄ de⁹ offendit ordo ec/
cleſiaſticus cōfundit excreſcit indeuo/
tio populi ſcādala oriunt et ipa nr̄a ec/
cleſia q̄ ceteris ſubiectis eccleſijs indi/
uinoꝝ officioꝝ pactiōe ſolēni debēt eē
ſpeculū et exemplar occaſio negligētiē
iporum reputari poterit diuinoꝝ Cui
nos volentes omnino vt tenemur re/
medio occurrere oportuno ſtatuēdo rē
nouamus vt ſicut in predictis conti/
netur ſtatutis. In noſtra et qualibʒ nr̄ē
ciuitatis et dioceſ eccleſia collegiata q̄/
tiens opus fuerit poſt ingreſſum ad ca/
pitulum ante omnez tractatuʒ diſcipli/
ne vel etiā alterius cuiuſcūq; actus ſeu

negocij. Decano preſente vel abſente.
tabule capitulares lecturam habentes
in ſcripto diſtincte. quid vnicuiqꝫ ſit cā/
tandum aut legendum in choro legant
et audiantur diligenter. vel cantor aut
ſuccentor ſeu alius ad quem hoc ꝑtinet
de conſuetudine eccleſie vel cui duxerīt
committendum. poterunt quilibꝫ quid
ſibi legendum aut cantandum in choro
incumbat referre Et ſm̄ hoc precipim⁹
cuilibꝫ. quatenus id quod ſibi faciendū
cantandum ſeu legenduꝫ incumbit ꝑ ſe
ſeu per alium expleat reuerenter. Huic
etiāꝫ ſtatuto addimus et ꝙ ſi aliquis ſa
cerdos diaconus aut ſubdiaconus cui
in ſummo altari celebrandi aut ſeruien/
di in ordine per lecturam predictam aut
cantoris aut ſuccentoris relationeꝫ ſeu
eius ad quē hoc de conſuetudine ꝑtinet
ſeu ex coꝛꝑte hebdomada fuerit deputa
ta. ſeu is qui ſm̄ aliquarum eccleſiarum
conſuetudineꝫ et gradus ordine aut a/
lio quouis modo p̄ter aliquā lecturam
aut aliam intimationeꝫ faciendam ſeu
miſſam celebraturum ſeu eis in ordine
miniſtraturum ſcit vel ſcire debet niſi
per cauſam legitimam et rationabilem
euidenter. ita ꝙ per ſe vel per alium
explere nō valeat impediretur ꝑ ſe ce/
lebret et ſeruiat aut celebrari et ſeruiri
ꝑ alium modo debito et conſueto faciat
et procuret. Alioquin ſi ceſſante hmōi
legitima et rationabili cauſa euidenter
hoc neglexerit pro cuiuſlibꝫ officij vni
us miſſe negligentia a ꝑceptione diſtri
butionū et omnium obuentionū preter
fructus groſſos qui corpus prebēde ap
pellant tā diu ip̄o facto ſit ⁊ maneat ſuſ
pēſus quouſqꝫ groſſi quattuor turoneſ
regales nomine pene collector ſuſpenſi
onum de huiuſmodi ſuis fructibus to/
tiens quotiens in vna miſſa ſuuꝫ nō fe
cerit officiū ſcilicꝫ pro ſingule miſſe de/
fectu ſingulos quattuor groſſos recipi/
at. vel ip̄e negligens aliūde ſatiſfaciat in
eos vſus in quos ſuſpenſorum diſtribu
tiones quotidiane ſeruari et expendi
cōſueuerunt ſeruādos et exponendos
et de hmōi pena in ꝑte vel in toto quoqꝫ
ipi negligenti remittendi capitulo vel
alicui adimimus ptātē. ꝙ ſi hac ſuſpenſi
one durante talis ſic negligens recepti/
oni harū diſtributionū aut obuentionū
aut ꝑtis eius alicuius etiā ſi adminiſtra
tor vel quicūqꝫ alius eos ſeu hmōi ꝑtē
ſibi offerat immiſcuerit recipiendo di/
ſtributiones et obuentiones ſeu earuꝫ
ꝑtem ip̄o facto excōicationis ſententie
quā ex nunc ferimus ip̄m negligentem
et ſibi diſtributiones et obuentiōes hu
iuſmodi ſcienter offerentem ſeu danteꝫ
volumus ſubiacere. pena premiſſa ni/
hilominus in ſuo robore duratura. Vo
lumus etiam hanc ſcripturam et lectu/
ram in capitulo eccleſiarum in quibus
de conſuetudine ex gradus ordine aut
alio modo celebraturi ſeu miniſtraturi.
quando celebrare aut. miniſtrare debe/
ant neſciunt nec ſcire debēt nec alia eis
intimatio fieri ſolet cantor vel ſuccen/
tor ſeu alius ad quem hoc de conſuetu/
dine ꝑtinet fieri procurent aut relatio/
nem faciant vt eſt dictum. Alioquin ip̄e
cantor ſeu is ad quem hoc de conſuetu/
dine ꝑtinet totiens quotiens hoc negli
genter omiſerit et ex hoc defectus miſ/
ſe decantande euenerit dictis penis ꝑ/
ut ſuperius enarrant ſubiaceat ip̄o fa/
cto. In quorum teſtimonium ſigillum
noſtrum vna cum ſigillo capituli noſtri
duximus preſentibus apponēdum. Da/
tuꝫ Colonie in craſtino Remigij Anno
domini. M. CCC. xxxiij.

Q̄ officialis Coloñ nō habet poteſta
tem abſoluendi clericos excommunica/
tionis ſententiam incurrentes propter
haſtiludia aut indecentiam veſtium ſeu
tonſure niſi recepta prius ab eis cautio/
ne iuratoria de parendo mandatis ec/
cleſie.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Walramus. ec. Alias ſtatuta ſy/
nodalia edita p̄ bone memorie
Henricum noſtrum predeceſſo
rem ſup̄ tonſuris et veſtibus clericali/
bus in aliqua ſui p̄te in noſtris ſtatutis
ſynodalib⁹ declarauimus et extendim⁹
ad eos qui barbas ſtatum clericalem nō
decentes nutriunt. Necnō ad eos qui
haſtiludia in locis in quibus beneficia/
ti exiſtūt exercent additis ſubtractis et
mutatis quibuſdam ſicut hec in ipſis no
ſtris ſtatutis plenius continent. Quia
vero nōnulli in penas horum ſtatutoꝝ
et ſuis incidentes delictis quaſi paruum
imo nihil reputāt a nr̄o officiali a ſuſ/
penſionis interdicti et excommunica/
tionis ſententijs in eiſdem ſtatutis p̄o
latis quas incidunt abſolutiones pete
re ⁊ impetrarē ſic etiaꝫ ꝙ quaſi ex huiuſ/
modi facili impetratione recidiuare cō/
tinue in penas ſententiaruꝫ hmōi non
formidant et prefatas ſentētias vilipē
dūt. Ipſi officiali noſtro ne de cetero eos
qui in tales ſentētias ſuſpenſionis int̄/
dicti et excommunicationis prolapſi fu
erint ab huiuſmodi ſententijs abſolue/
re preſumat omiſſa ſolennitate iuris q̄
cauetur ꝙ tales abſoluēdi nō ſunt ſine
cautione iuratoria preſtāda de parēdo
mādatis eccleſie. Et poſtq̄ talem preſti/
terint cautionē eis in virtute huius iu
ramenti iniungatis ꝙ de cetero ab his
propter que has inciderunt ſententias
abſtinebūt et aliter q̄ p̄miſſis obſerua/
tis p̄ oīa p̄dictos ſic ligatos abſoluendi
a ſentētijs hmōi a predicto officiali no
ſtro totalem adimimus poteſtatem. Da/
tum anno domini. M.ccc.xxxv. die do/
minica Inuocauit.

Declaratio ſup̄ modo probādi et cō/
ſtandi de iniurijs illatis p̄ſonis eccleſi/
aſticis eccleſijs et monaſterijs cōtra ſu/
os iniuriatores p̄cedere volentib⁹ fm̄
ſtatuta p̄uincialia eccleſie Colon̄.

Walramus dei gratia ſancte Co/
lonienſ eccleſie archieps̄ ſacri
imperij p̄ Italiā archicācellari⁹
Cum olim bone memorie Engilbertus
noſter predeceſſor in primo capitulo ſta
tutorum tunc ſynodaliū quod intitulat̄
cōtra eos qui manus in clericos vel p̄/
ſonas eccleſiaſticas iniiciunt temere vi/
olentas quoſdā p̄bandi modos p̄ quos
ſeu quoꝝ alterū ad minus probari con/
ſtare deberet de iniectione hmōi violē/
ta ad hoc ꝙ predictū ſtatutū contra eos
editum ſeruaretur expreſſerit ſub his v̄
bis ſcꝫ Cum de iniectione hmōi conſtite
rit p̄ facti euidentiaꝫ vel publicā famā
vel aliā fideꝫ coraꝫ loci ordinario faci/
endaꝫ p̄ iuramentuꝫ iniuriaꝫ paſſi. ſi fu/
erit p̄ſona honeſta ⁊ fide digna aut per
teſtes. ⁊c. Et in ſtatutis ſubſequentibus
que de iniurijs p̄ſonarū eccleſiaſticaruꝫ
eccleſiarū ac monaſteriorū et rerū eccle
ſiaſticaruꝫ ſeu ad eas vel ad ea p̄tinētī
um faciunt mentioneꝫ modos probādi
non expreſſerit et conteſtandi in hmōi
tamē ſtatutis ſideꝫ probandi et cōteſtā
di modi p̄ multa tēpora puta p̄ quadra/
ginta annos et amplius necduꝫ huiuſ/
modi ſtatutis exiſtentibus ſynodalibus
veruꝫ poſtq̄ per bone memorie Henri/
cuꝫ predeceſſorē nr̄m in prouinciali cō/
cilio congregato auctoritate et cōſenſu
huius prouincialis concilij ad ipaꝫ no/
ſtraꝫ prouinciā in omni forma modo ac
clauſulis et tenoribus et penaruꝫ adie/
ctionibus ſuis fuerit extenſa et prouin
cialia facta vſq̄ ad hec tempora ſint ob
ſeruati a noſtris ſubditis pacifice ⁊ qe/
te. quia tn̄ ad nos noviter deuenit apō
nōnullos in dubiū reuocatū an hec ſub
d. torū nr̄oruꝫ obſeruantia ex eo ꝙ pre
dicti modi probandi in prefato primo
capitulo d̄ſtarat expſſi ſunt. ſint de iu/
re hacten⁹ obſeruata et in antea obſer/
uanda. Nos minime ambigentes vt ec
cleſiaſticis p̄ſonis eccleſijs et monaſte/
rijs ac eaꝝ reb⁹ cōtra multiplices iniu/

riis que frequēter ipis et multipliciter
irrogantur celeri ſubueniret remedio.
nec ipos pdeceſſoes nr̄os in hac pte in
odiū iniuriatoꝝ ad pbationes aliquas
in qbus prorſus ad celere nō poſſet ve/
nire remediū oppreſſorum remittere vo
luiſſe et ob hoc eoſdē pbādi modos et
cōſtandi. cū eadē ſit ratio primi et omni
um ſubſequētiū ſtatutoꝝ. et ſi quodāmo
do nō expreſſerint fieri debere eorundē
pdeceſſoꝝ nr̄oꝝ fuiſſe abſqꝫ dubio volū
tatē. auctē igit pn̄tis ſtatuti de cōſilio ꝛ
conſenſu dilectoꝝ in chriſto capl'i et pla
torum nr̄oruꝫ decernimus dicimus et
declaram' iuris obſeruātiā pdictā rō/
nabilē ac intentioni predictoꝝ cōdētiū
correſpondentē. ꝛ ita debere a nr̄is ſub
ditis ſine pdictione qlibꝫ abſqꝫ dubita/
tiōis ſcrupulo de cetero obſeruari. Da
tū āno dn̄i. M.ccc.xxxv. in vigilia beati
remigij.

Cōtra iniquos malefactores appēden/
tes tedas añ domos ſeu curtes hoim a/
lijſqꝫ vijs ꝛ modis eis cōminātes ipoſqꝫ
p hoc grauiter exactionātes.

Walramus Quedā in his ptib'.
put apd oēs notoriuꝫ ē abuſio
inoleuit. q qdā iniqtatꝭ filij duꝫ
ab aliqb' qs ſibi in aliquo iniuriatos a/
liqn̄ aut alias obnoxios cōfingūt aliq p
deū et iuſticiā nitūtur fallaciter extor/
quere. ad ſacerdotes aliqs accedūt qui/
bus pdicūt q ſub ſacramentalis pfeſſi/
onis titulo exponere deſiderēt aliq ei/
dem. ipis poſtea cōmittēdo. q ipi ſacer/
dotes abſqꝫ illoꝝ noim expſſiōe ſeu cer
ta denoiatione his quos ſibi iniuriatos
ſeu obnoxios ſic cōfingūt. dicāt q aliq
deuenerīt ad ipos ſacerdotes q ipis di/
xerint q qn ipi pdictis iniqtatis filijs
certas pecuniarū ſummas p tales pre/
ſbyteros trāſmittāt eoꝝ curtes grangi/
as ſeu domos volēt incēdio deuaſtare.
aut tedas quaſdā eoꝝ portis ſeu hoſtijs
clam appendunt. in ſignuꝫ q domus ta/
les grangias. ſeu curtes cōcremare ppo
nāt. quin ſm eorum voluntatem aliqs
ſumme pecunias eis ſoluāt ꝛ denuo ad
ipos accedunt presbyteros eis ſuum in
hac pte dicentes propoſitum. his quoꝝ
portis aut hoſtijs tedas appēderāt per
ipos presbyteros indicādum ſub ſacra/
mentalis cōfeſſionis nomine vt ē dictū
Nōnulli etiā presbyteri nimia ſimplici
tate imo vera detenti ignorātie cecita/
te ſub cuiuſdā pietatis et monitiōis fa
ciende velamento. tales iniqtatis filios
circa talia audiūt ꝛ eorum ſic ſibi relata
eo q hmōi ſcelerati aſſerunt ſe talia ſub
ſacramentalis cōfeſſionis titulo dicere
ipis presbyteris ſub hoc cōfeſſionis ſa/
cramentalis titulo recipiūt et ſe debere
recipe eſtimāt et ea vlterius abſqꝫ illo/
rum ſic cōfitentiū noim expreſſione aut
deſignatione apud illos a qb' ſic ipi ex
torquere cupiunt. exponūt et frequēter
ſic ab innoxijs pecunie extorquentur ꝛ
ſceleratis et noxijs aſſignant. ¶ Prete
rea qd magis pnicioſum exēplo ē ꝛ gra
uius dolendum de quibuſdā audiuim'
ſacerdotibus q aliqn̄ et ſi nullus eis ta
lia dixerit ſeu etiā aliqs tedas aliquo/
rum portis ſeu hoſtijs nō appenderint p
ſe tedas hmōi appenderunt alios hoc fe
ciſſe ꝛ ſibi huius ſacrametalis titulo cō
feſſionis titulo retuliſſe neqter confin/
gentes ꝛ ſic aliquando pecunias extor/
ſerunt. Nos itaqꝫ ne tales homines pe
riculoſi de ſua cōmodū reportēt nequi/
tia. eorum qntuꝫ poſſumus malicijs oc
currere cupiētes de nr̄i capituli cōſilio
et conſenſu hoc fieri de cetero auctori/
tate pn̄tis ſtatuti omnimode phibem'
monentes vniuerſos presbyteros nr̄e
ciuitatis ꝛ dioceſis ne ſi qua ſibi talia
occurrerint ſub titulo huius ſacramen/
talis confeſſionis recipiāt ſicut nec re/
cipere poſſunt. cum talis cōfeſſio p quā
expreſſe apparet nedum cōfitentē velle
aliqualiter a peccato abſtinere. verum
plane intēdere peccati flagiciū ppetrarē

ſacramentalis naturã confeſſionis ex/
cludat. talia etiã eis de cetero ſic dicen/
da audire refutent. vel ſi audierint caſu
dicta noĩa que dicentiũ et facti circũſtã/
tiã plane his quorum intereſt exprimãt
Dum tñ ꝑ expreſſionem hmõi. ipi talia
dicentes vitã vel membruz nõ ſint ve/
riſiliter ꝑdituri circa quã expreſſionem
eorũ cõſciẽtiã oneramus nec de his vt
ipis iniquitatis filijs aliquid detur vł
ꝓmittatur. aut ipi aliq̃ꝫ vtilitatẽ conſe/
quant̃ ſub p̄dicta confeſſione ſpecie et
modis prefatis ſe nullatenus intromit/
tant. Alioqn ipos oẽs et ſingulos con/
trariũ facientes monitione exnũc .x. die
rum premiſſa excõmunicationis ſenten
tie volumus ſubiacere. oẽs etiã ⁊ ſingu
los clericos et laicos qui tedas de cete
ro appoſuerint aliq̃rũ portis ſeu hoſtijs
aut aliq̃ ſigna alia clãdeſtina ſeu furtiua
ſeu aliq̃ ſub ſacralis confeſſionis titulo
aliquibus ſacerdotibus expoſuerint ad
hũc finẽ ꝙ ꝑ appoſitionẽ taliũ tedarũ vł
aliorũ ſignorũ clãdeſtinoꝝ et futuroꝝ
pretenſionez. et talis cõfeſſiõis ꝑ aliquẽ
preſbyterũ relatione non expreſſo noĩe
ſeu deſignato faciendã vt propter hoc
emolumentũ aliquod extorqueat eadez
excõicationis ſententia quã auctoritate
pñtis ſtatuti in ipos ferimus innodam⁹
Datum et publicatũ in eccleſia nr̃a Co/
loñ. dum eſſet ibidez ſancta ſynodus cõ
gregata. Anno dñi. M. ccc. xxxvi. In
craſtino Remigij confeſſoris quod fuit
dies ſcda menſis octobris.

Ne clerici inordinati ſe ĩmiſceãt tracta
tibus capitularibus. niſi inuitati ꝑ ſuos
decanũ et capitulũ. Et ne aliquis in ſa/
cris exiſtens aliũ in ſacris nõ exiſtentẽ
incitet ad intereſſendũ tractatib⁹ hmõi
pro ſua voluntate cõſequenda.

Alramus .ꝛc. dilectis in chriſto
abbatibus ꝓpoſitis decanis ca/
pitulis ac pſonis c[?] pitulo[?] ſingularib⁹
eccleſiaruz collegiata[?] monaſterioꝝ
ciuitatis et dioceſ Coloñ. ſalutẽ in dño.
Olim bone memorie Henricus p̄deceſ/
ſor nr̃ quoddam ſtatutuz edidit ſub hac
forma. Licz canon felicis recordationis
Clementis pape. v. extra de etate et q̃/
litate ord. prefi. qui incipit. Ut hi. inter
cetera ſtatuerit vt null⁹ in eccleſijs ca/
thedralib⁹ collegiatis vel regularibus
vocem in capitulo habeat. Etiam ſi hoc
ſibi ab alijs libere concedatur niſi ſal/
tem in ſubdiaconatus ordine fuerit cõ/
ſtitut⁹. nõ obſtãtibus quibuſcũq̃ꝫ cõſue/
tudinibus ſeu ſtatutis. Quia tñ nõnulli
clerici in ſacris nõ exiſtentes nõ obſtan
te ꝓhibitione canonis añdicti de facto
tractatibus capitularibus. Etſi vox eo
rum de iure nõ valeat cũ alijs vocẽ ha/
bentibus ꝑtinaciter ſe ingerũt et ĩmiſ/
cent. Nos volẽtes predicti canonis in
tentionẽ pñti ſtatuto iuuari. Statuim⁹
ne aliquis canonicus aut clericus in ſa
cris non exiſtens capitularibus ſe im/
miſceat tractatibus quoq̃ mõ. niſi ad h̄
expreſſe ꝑ ſuũ decanũ et capitulũ inuite
tur ꝑ quã tñ inuitationem nõ credat ſe
vocẽ in capitulo habituruz. Intentio/
nis etiam noſtre nõ exiſtit quin ad ſuſci
piendum correctionem diſciplinarem
venire ad vocationem ſui ſuꝑioris vel
ad ſignum cãpane ſcḿ conſuetudinẽ ſue
eccleſie ſeu monaſterij priſtinã nõ eo mi
nus teneatur tꝑibus debitis et conſue/
tis. qua diſciplinari correctione ꝯpleta
vltro exeat et recedat. niſi vt dictũ ẽ re/
maneat ꝑmittendo eos libere et pacifi/
ce q̃ vocẽ in capitulo habuerint nego/
cia capitularia diſponere ⁊ tractare. In
cõtrariũ faciẽtes excõicatiõis ſentẽtiaz
quã in his ſcriptis ferim⁹ monitiõe. xv.
dieꝝ p̄miſſa ꝓmulgam⁹. Uerꝫ ꝙ hui⁹ ſta
tuti ſalubris intẽtio in aliq̃b⁹ capitulis
ita in obliuionẽ ĩmo in diſſimulationem
dicit deueniſſe. ꝙ etiã nõ exiſtẽtes in ſa
cris paſſim cũ in ſacris exiſtentib⁹ etiaz

ta decano ſuo et capitulo minime ſint
vocati. imo vt audiuimus ꝓ ſui ꝓhibi/
tionē decani exiſtentib⁹ i ſacris aſſidere
pſumūt et tractatib⁹ capitularib⁹ inter/
eſſe ſe in hoc excōicatiōis ſnīe dānabili
ter inuoluēdo ⁊ qḋ adhuc āplı⁹ eſt de/
teſtādū ad talia faciēda ab aliqbus in ſa
cris exiſtentib⁹. ipi in ſacris nō exiſten/
tes aliqñ vt pro certo didicim⁹ incitanť
ꝓpter qḋ volentes eoꝝ periculis q̄ntuȝ
poſſum⁹ p̄cauere. p̄fatū ſtatutū huic nr̄o
inſertum mādato de verbo ad verbum
vt amplius oībus quorum intereſt pa/
teat in hoc ſacro concilio ex abundanti
volum⁹ recitari ipo ſtatuto nō eo min⁹
in forma ſtatuti in ſuo robore valituro.
Inhibemus nihilomin⁹ in ſacris exiſtē
tibus decanis ceteriſq; prelatis ac alijs
vocē in capitulis habentibus ne tales
in ſacris nō exiſtentes intereſſe ſuis tra
ctatibus vt ſibi ipos nō exiſtente in ſa/
cris ad intrandum in tractādo conſide/
re pmittāt. Alioquin qui ex p̄latis ⁊ ex
ſex ſenioribus in ingreſſu ad canonicat⁹
⁊ p̄bendas contrariuȝ fecerint cum eis
tractando aut ipos nō exiſtentes in ſa/
cris ad intrandum capitulum et ad re/
manendū ⁊ tractādum ibidem actus ca
pitulares induxerint ſeu animauerint
ſeu etiā admiſerint. niſi tunc demū cum
ƒm idem ſtatutū ꝑ decanū ⁊ capitulum
vocati fuerit ſeu concordiť inuitati mo
nitione nouem dierum premiſſa in his
ſcriptis excōicatiōis ſententia innoda/
mus. Datū Anno dn̄i. M.ccc.xlviij. pe
nultima die ſeptembris.

Finiunt et expliciūt

editiones ac ſtatuta venerandi in chr̄o
dn̄i bone memorie dn̄i Walrami ſancte
Colonienſ archiepi.

Sequūtur rubrice ſtatutoꝝ dn̄i wil/
helmi archiepi Colonienſ.

E clericis haſtiludia exercētibus.
Et declaratio qɋ bone me. walra/
mus hmōi ſtatuta nō reuocauerit.
Cōtra clericos inordinate viuētes. tā
in veſtibus q̄ȝ tōſuris et alijs.
Contra illos q̄ officiū tabnarioꝝ exer/
cēt iniuſte clericos ſclares ⁊ religioſos
Cōtra illos q̄ ſe nō ꝓmouerunt debito
tpe ad ſacros ordīes nec curāt ꝓmouēi.
Confirmatio ſtatutorū Henrici et Wal
rami de tonſuris haſtiludijs ⁊ veſtibus
clericalibus.
Cōtra illos q̄ vagantur in eccleſijs qñ
chorus cantat et qñ diuina celebrantur
Qñ clerici in ſuppellicio debeāt incedē
De delatiōe ſacramenti ad infirmos.
De cuſtodibus ſeu campanarijs
Ne altariſte ſeu vicarij paſtori in ali/
quo derogent.
Et de abſolutionibus pro cadaueribus
impetratis ſeu impetrandis
Sequiť copia quedā cōfirmationis fra
ternitatis ſancti petri.
Cōtra becgardos et ſueſtriones et eoꝝ
receptatores.
Cōtra vſurarios manifeſtos ⁊ contra/
ctus dictos hantgelt exercentes.
Ut hoīes exiſtentes de loco interdicto
nō debeāt admitti ad ſacramenta eccle/
ſiaſtica in locis nō interdictis.
Durante interdicto vltra annū hoīes
hn̄tes fraternitatē ſcī petri nō dn̄t inū/
gi nec eccleſiaſtice tradi ſepulture
Contra iniectores manuum in clericos
eccleſiaſticas pſonas.
Ne aliquis celebret in altari portatili
aut viatico ſine licētia nr̄a.
Ne aliq̄ dn̄i tpales vel iudices ſeu cō/
ſules aliq̄d attētēt in p̄iudiciū ſancte ec
cleſie.
Cōfirmatio indulgētiaꝝ fabrice Colon̄
eccleſie et de alijs remiſſionibus ⁊ que/
ſtorib⁹. alias de indulgentijs ſpecialib⁹
benefactorum fabrice.
Ne aliq̄s aſſumať in capellanū vel vi/
carium ſine nr̄a licētia.